

BERETNING

i henhold til
lov nr. 389 af 22. maj 1996
om

UNDERSØGELSE AF NØRREBROSAGEN

RESUMÉ

I det følgende skal kommissionen give et resumé af de væsentligste konklusioner, der er indeholdt i foranstående beretning:

A. Kommissoriets 1. del (begivenhederne på Nørrebro 18.-19. maj 1993).

De væsentligste af begivenhederne på Nørrebro finder sted på Nørrebrogade, omkring Blågårds Plads, på Fælledvej og på og omkring Skt. Hans Torv.

Politiet rykker frem ad Nørrebrogade, og i tidsmæssig sammenhæng hermed undsættes den daværende Blågårdsvagt, der er blevet angrebet af demonstranter.

De alvorligste begivenheder finder sted under politiets fortsatte fremrykning ad Fælledvej i retning mod Skt. Hans Torv og på selve Skt. Hans Torv.

Såvel på Fælledvej som på Skt. Hans Torv udsættes politiet for massive og til tider livstruende angreb med brosten og andet kasteskyts, og politiet afgiver både varselsskud og sigtede skud såvel på Fælledvej som på Skt. Hans Torv, ligesom politiet begge steder kaster med sten mod demonstranterne.

1. Var urolighederne 18.-19. maj 1993 planlagte?

Kommissionen finder det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at der fra demonstranternes side har foreligget en samlet forudgående planlægning af hele begivenhedsforløbet.

Kommissionen finder det derimod sandsynliggjort, at de enkelte dele af urolighederne i en vis udstrækning har været planlagt og udført af et antal grupper af personer, der har handlet efter forudgående aftale indenfor de enkelte grupper (side 256-258).

2. Årsager til, at begivenhederne på Nørrebro 18.-19. maj 1993 udviklede sig så alvorligt

Den helt grundlæggende årsag til begivenhedernes alvorlige udvikling, var den i et hidtil uset omfang voldsomme og periodevis for polititjenestemændene livsfarlige adfærd, der blev udvist af demonstranterne.

Andre årsager var demonstranternes lette adgang til løse brosten på Skt. Hans Torv, at politiet løber tør for tåregas under fremrykningen ad Nørrebrogade, at der i forbindelse med rekvisition af tåregas indtræffer en række uheldige omstændigheder, der medfører, at nye forsyninger af tåregas ikke når frem, inden fremrykningen ad Fælledvej påbegyndes, at politiet som følge af en urigtig brandmelding tvinges til en for tidlig fremrykning over Dr. Louises Bro, og at misforståelser opstod med hensyn til meldinger, der ikke af afsenderne var ment som knibemeldinger.

Kommissionen finder anledning til at påpege, at det som følge af demonstranternes voldsomme og livstruende adfærd kunne være gået langt værre på Nørrebro 18.-19. maj 1993. At det ikke gik værre, skyldes først og fremmest, at den øverste ledelse af politiindsatsen under hele forløbet bevarede roen og overblikket, og at en politiassistent på eget initiativ begav sig fra Blågård's Plads til Fælledvej medbringende yderligere tåregas.

3. Københavns Politis radiomateriel.

Kommissionen finder det dokumenteret, at radiomateriellet var mangelfuldt og uegnet til anvendelse ved operationer af en størrelsesorden som den på Nørrebro 18.-19. maj 1993 (side 224-225).

4. Københavns Politis beredskab

Ud fra en efterfølgende betragtning anser kommissionen ikke politiets beredskab i København for at have været tilstrækkeligt i perioden indtil 18.-19. maj 1993 til at kunne imødegå større uroligheder.

Beredskabet har således ikke været objektivt forsvarligt.

Heraf følger imidlertid ikke, at der af een eller flere overordnede polititjenestemænd er begået fejl eller forsømmelser, idet det er en forudsætning for et sådant subjektivt ansvar, at indtrufne begivenheder eller indhøstede erfaringer inden 18.-19. maj 1993 burde have givet anledning til, at det eksisterende beredskab blev søgt ændret.

Københavns Politis forberedelser i anledning af afstemningen 18. maj 1993 kan efter kommissionens opfattelse ikke give anledning til kritik.

5. Politiets taktiske dispositioner 18.-19. maj 1993

For så vidt angår hjemsendelse af beredskabsdeling D-6 om aftenen 18. maj 1993 bemærker kommissionen, at denne beslutning ikke var den bedst tænkelige set i lyset af de efterfølgende begivenheder, men den var forsvarlig under hensyn til de oplys-

ninger, der forelå, da beslutningen om hjemsendelse blev taget (side 289).

Kommissionen finder det endvidere forsvarligt, at der ikke blev givet ordre til tilbagetrækning ad Fælledvej mod Nørrebrogade, da situationen udvikler sig særdeles alvorligt på Fælledvej (side 290).

6. Manglende tåregas.

Med hensyn til den manglende tilstedeværelse af tåregas ved fremrykningen ad Fælledvej bemærker kommissionen, at dette forhold skyldes et sammenfald af uheldige omstændigheder bestående af, at en rekvisition pr. radio af yderligere tåregas går tabt, og af, at det ikke lykkes at finde den i beredskabsafdelingens depot værende tåregas.

7. Skudafgivelserne.

Kommissionen finder, at politiets skudafgivelser på Fælledvej var berettigede - herunder at afgivelse af vandrette skud var berettigede - såvel i medfør af Rigspolicefens bestemmelser herom som i medfør af straffelovens § 13, stk. 1 om nødværge (side 279).

Kommissionen er nået til samme resultat for så vidt angår skudafgivelserne på Skt. Hans Torv (side 280).

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der har været een eller to sammenhængende skudepisoder på Fælledvej, er det kommissionens vurdering, at der har været eet eller flere korte ophold mellem skudafgivelserne, men at dette ikke er i modstrid

med, at skudafgivelserne på Fælledvej af de deltagende polititjenestemænd og civile er blevet opfattet som een sammenhængende skudepisode (side 125-126).

Med hensyn til råbet "skyd efter benene" bemærkes, at kommissionen ikke ved sine undersøgelser har kunnet konstatere, hvem der har råbt "skyd efter benene" (side 127).

8. Politiets stenkast

Kommissionen finder, at politiets stenkast mod demonstranterne var berettigede i medfør af straffelovens § 13, stk. 1 om nødværge, herunder som følge af, at stenkast var et mindre indgribende magtmiddel end anvendelse af skydevåben (side 281).

9. Anvendelse af knibemeldinger.

Kommissionen finder det uforsvarligt, at der ikke inden 18.-19. maj 1993 var fastsat retningslinier for anvendelse af knibemeldinger, idet det måtte anses for nærliggende, at manglende retningslinier herom kunne give anledning til misforståelser med alvorlige konsekvenser til følge.

Med hensyn til, om dette forhold kunne give anledning til kritik mod overordnede polititjenestemænd, henvises til det ovenfor under 4. anførte.

10. Kritik eller grundlag for retligt ansvar?

Kommissionen har ikke fundet grundlag for kritik af overordnede polititjenestemænd i forbindelse med begivenhederne på Nørrebro 18.-19. maj 1993. Heraf følger, at kommissionen så meget